

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 5. apríla 2017*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Dane — Daň z pridanej hodnoty — Smernica 2006/112/ES — Články 2 a 273 — Vnútroštátna právna úprava stanovujúca správnu sankciu a trestnú sankciu za rovnaké skutky týkajúce sa nezaplatenia dane z pridanej hodnoty — Charta základných práv Európskej únie — článok 50 — Zásada ne bis in idem — Totožnosť stíhanej alebo sankcionovanej osoby — Nedostatok“

V spojených veciach C-217/15 a C-350/15,

ktorých predmetom sú dva návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutiami Tribunale di Santa Maria Capua Vetere (Súd v Santa Maria Capua Vetere, Taliansko) z 23. apríla a 23. júna 2015, doručené Súdnemu dvoru 11. mája a 10. júla 2015, v trestných konaniach proti:

Massimovi Orsimu (C-217/15),

Lucianovi Baldettimu (C-350/15),

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory T. von Danwitz (spravodajca), sudcovia E. Juhász, C. Vajda, K. Jürimäe a C. Lycourgos,

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: V. Giacobbo-Peyronnel, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 8. septembra 2016,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— M. Orsi, v zastúpení: V. Di Vaio, avvocato,

— L. Baldetti, v zastúpení: V. Di Vaio a V. D'Amore, avvocati,

— talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci G. Galluzzo, avvocato dello Stato,

— česká vláda, v zastúpení: J. Vláčil a M. Smolek, splnomocnení zástupcovia,

— francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues, D. Colas, F.-X. Bréchet, E. de Moustier a S. Ghiandoni, splnomocnení zástupcovia,

* * Jazyk konania: taliančina.

— Európska komisia, v zastúpení: F. Tomat, M. Owsiany-Hornung, a H. Krämer, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 12. januára 2017,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článku 50 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) a článku 4 Protokolu č. 7 k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísanému 4. novembra 1950 v Ríme (ďalej len „EDLP“).
- 2 Tieto návrhy boli predložené v rámci dvoch trestných konaní vedených proti pánom Massimovi Orsimu a Lucianovi Baldettimu z dôvodu porušenia, ktorých sa údajne dopustili v oblasti dane z pridanej hodnoty (DPH).

Právny rámec

EDLP

- 3 Článok 4 Protokolu č. 7 k EDLP s názvom „Právo nebyť opakovane súdený alebo trestaný“ stanovuje:
„1. Nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní podliehajúcim právomoci toho istého štátu za trestný čin, za ktorý už bol oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom podľa zákona a trestného poriadku tohto štátu.
2. Ustanovenia predchádzajúceho odseku nie sú na prekážku obnove konania v súlade so zákonom a trestným poriadkom príslušného štátu, ak nové alebo novoodhalené skutočnosti alebo podstatná chyba v predchádzajúcom konaní mohli ovplyvniť rozhodnutie vo veci.
3. Od tohto článku nemožno odstúpiť podľa článku 15 Dohovoru.“

Právo Únie

- 4 Článok 2 ods. 1 smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 2006, s. 1) vymedzuje transakcie podliehajúce DPH.
- 5 Podľa článku 273 tejto smernice:

„Členské štáty môžu uložiť iné povinnosti, ktoré považujú za potrebné na riadny výber DPH a na predchádzanie daňovým podvodom, pod podmienkou, že splnia požiadavku rovnakého zaobchádzania s transakciami uskutočňovanými na vnútroštátnej úrovni a s transakciami uskutočňovanými medzi členskými štátmi zdaniteľnými osobami, a pod podmienkou, že tieto povinnosti nepovedú pri obchode medzi členskými štátmi k formalitám spojeným s prechodom hraníc.

...“

Talianske právo

- 6 Článok 13 ods. 1 decreto legislativo n. 471, Riforma delle sanzioni tributarie non penali in materia di imposte dirette, di imposta sul valore aggiunto e di riscossione dei tributi, a norma dell'articolo 3, comma 133, lettera q), della legge 23 dicembre 1996, n. 662 [legislatívny dekrét č. 471 o reforme daňových sankcií netrestnej povahy v oblasti priamych daní, dane z pridanej hodnoty a výberu daní v súlade s článkom 3 ods. 133 písm. q) zákona č. 662 z 23. decembra 1996], z 18. decembra 1997 (riadna príloha GURI č.5 z 8. januára 1998) znie:

„Voči každému, kto úplne alebo čiastočne nezaplatí v stanovenej lehote zálohy, pravidelné platby, vyrovnávaciu platbu alebo zostávajúcu časť dane vyplývajúcu z daňového priznania, v tomto prípade s odpočítaním súm pravidelných platieb a záloh, aj keď neboli zaplatené, môžu byť uložené správne sankcie do výšky 30 % z každej nezaplatenej sumy, aj keď sa v dôsledku opravy vecných chýb alebo chýb vo výpočte zistených pri kontrole ročného daňového priznania ukáže, že daň je vyššia alebo že nadmerný odpočet je menší...“

- 7 Článok 10a decreto legislativo n. 74, Nuova disciplina dei reati in materia di imposte sui redditi e sul valore aggiunto, a norma dell'articolo 9 della legge 25 giugno 1999, n. 205 (legislatívny dekrét č. 74, ktorým sa stanovuje nová právna úprava daňových trestných činov v oblasti dane z príjmov a dane z pridanej hodnoty na základe článku 9 zákona č. 205 z 25. júna 1999), z 10. marca 2000 (GURI č. 76 z 31. marca 2000, s. 4, ďalej len „legislatívny dekrét č. 74/2000“) stanovuje:

„Kto v lehote na podanie ročného daňového priznania, stanovenej pre daňových zástupcov, nezaplatí zrážkovú daň vyplývajúcu z potvrdenia vystaveného platiteľovi dane, a to v prípade, ak daná suma prevyšuje 50 000 eur za každé zdaňovacie obdobie, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až dva roky.“

- 8 Článok 10b tohto dekrétu s názvom „Nezaplatenie DPH“ uvádza:

„Ustanovenie článku 10a sa v stanovenom rozsahu vzťahuje aj na každého, kto v lehote na zaplatenie preddavku týkajúceho sa nasledujúceho zdaňovacieho obdobia nezaplatí daň z pridanej hodnoty vyplývajúcu z ročného daňového priznania.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 9 Počas zdaňovacích období, o ktoré ide vo veci samej, bol M. Orsi štatutárnym zástupcom S.A. COM Servizi Ambiente e Commercio Srl a L. Baldetti bol štatutárnym zástupcom Evoluzione Maglia Srl.
- 10 M. Orsi a L. Baldetti sú trestne stíhaní v konaniach pred Tribunale di Santa Maria Capua Vetere (Súd v Santa Maria Capua Vetere, Taliansko) za trestný čin upravený a postihovaný článkom 10b legislatívneho dekrétu č. 74/2000 v spojení s článkom 10a tohto legislatívneho dekrétu z dôvodu, že ako štatutárni zástupcovia týchto spoločností nezaplatili v zákonom stanovených lehotách DPH splatnú na základe ročných daňových priznaní v súvislosti so zdaňovacími obdobiami, o ktoré ide vo veci samej. Výška nezaplatenej DPH presiahla v každom z uvedených prípadov jeden milión eur.
- 11 Tieto trestné konania sa začali po tom, čo Agenzia delle Entrate (finančná správa) podala trestné oznámenia za tieto trestné činy na Procura della Repubblica (štátna prokuratúra). Počas týchto trestných konaní bol predbežne zaistený majetok M. Orsiho aj L. Baldettiho, proti čomu každý z nich podal žiadosť o opätovné preskúmanie.

- 12 Pred začatím uvedených trestných konaní boli sumy DPH, o ktoré ide vo veci samej, vymáhané finančnou správou, ktorá nielen vymerala daňový dlh, ale tiež uložila spoločnostiam S.A. COM Servizi Ambiente e Commercio a Evoluzione Maglia daňové peňažné sankcie vo výške 30 % dlžnej sumy DPH. Po dohode o týchto opatreniach na vymáhanie dane tieto výmery neboli napadnuté a nadobudli právoplatnosť.
- 13 Za týchto podmienok Tribunale di Santa Maria Capua Vetere (Súd v Santa Maria Capua Vetere) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Je ustanovenie článku 10b legislatívneho dekrétu č. 74/2000 v rozsahu, v akom umožňuje skúmať trestnú zodpovednosť osoby, ktorej už štátna finančná správa za ten istý skutok (nezaplatenie DPH) vydala právoplatný výmer s uložením sankcie..., v zmysle článku 4 Protokolu č. 7 k EDLP a článku 50 Charty v súlade s právom Únie?“

O prejudiciálnej otázke

- 14 Svojou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú článok 50 Charty a článok 4 Protokolu č. 7 k EDLP vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ako je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá umožňuje vedenie trestného stíhania za nezaplatenie DPH po právoplatnom uložení správnej sankcie za rovnaký skutok.
- 15 Keďže vnútroštátny súd poukazuje nielen na článok 50 Charty, ale tiež na článok 4 Protokolu č. 7 k EDLP, je potrebné pripomenúť, že ako potvrdzuje článok 6 ods. 3 ZEÚ, aj keď sú základné práva zaručené EDLP ako všeobecné zásady súčasťou práva Únie a článok 52 ods. 3 Charty vyžaduje, aby práva obsiahnuté v Charte, ktoré zodpovedajú právam zaručeným EDLP, mali rovnaký zmysel a rozsah, ako majú práva priznané uvedeným dohovorom, pokiaľ Únia nepristúpi k tomuto dohovoru, tento dohovor nepredstavuje právny nástroj formálne začlenený do právneho poriadku Únie (rozsudky z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 44, ako aj z 15. februára 2016, N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, bod 45 a citovaná judikatúra). Preskúmanie položenej otázky sa preto musí uskutočniť výlučne vzhľadom na základné práva zaručené Chartou (pozri v tomto zmysle rozsudky z 28. júla 2016, Rada ministrov, C-543/14, EU:C:2016:605, bod 23 a citovanú judikatúru, ako aj zo 6. októbra 2016, Paoletti a i., C-218/15, EU:C:2016:748, bod 22).
- 16 Pokiaľ ide o článok 50 Charty, je potrebné uviesť, že daňové sankcie a trestné konania pre porušenia v oblasti DPH, ktorých cieľom je zaručiť riadny výber tejto dane a predchádzanie únikom, ako sú sankcie a konania vo veci samej, predstavujú uplatnenie článkov 2 a 273 smernice 2006/112, ako aj článku 325 ZFEÚ, a teda práva Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty (pozri v tomto zmysle rozsudky z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, body 24 až 27, ako aj z 8. septembra 2015, Taricco a i., C-105/14, EU:C:2015:555, body 49, 52 a 53). Ustanovenia vnútroštátneho práva upravujúce trestné stíhanie za porušenia v oblasti DPH, ako sú ustanovenia dotknuté vo veci samej, preto patria do pôsobnosti článku 50 Charty.
- 17 Uplatnenie zásady *ne bis in idem* zaručenej článkom 50 Charty v prvom rade predpokladá, ako uviedol generálny advokát v bode 32 svojich návrhov, že posudzovaná sankcia a posudzované trestné stíhanie sa vzťahujú na tú istú osobu.
- 18 Zo samotného znenia tohto článku, podľa ktorého „nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní za trestný čin, za ktorý už bol v rámci Únie oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom v súlade so zákonom“, vyplýva, že zakazuje trestne stíhať alebo sankcionovať tú istú osobu viac ako jedenkrát za to isté porušenie.

- 19 Tento výklad článku 50 Charty potvrdzujú Vysvetlivky k Charte základných práv (Ú. v. EÚ C 303, 2007, s. 17), ktoré sa musia zohľadniť pri jej výklade (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 20). Pokiaľ ide o tento článok, tieto vysvetlivky odkazujú na judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa zásady *ne bis in idem*, ako bola uznaná za všeobecnú zásadu práva Únie pred nadobudnutím účinnosti Charty. Podľa tejto judikatúry táto zásada v každom prípade nemôže byť porušená, ak pri sankcionovaní viac ako jedenkrát za to isté protiprávne správanie nejde o tú istú osobu (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, bod 338, ako aj z 18. decembra 2008, Coop de France bétail et viande a i./Komisia, C-101/07 P a C-110/07 P, EU:C:2008:741, bod 127).
- 20 Súdny dvor neskôr potvrdil uvedenú judikatúru po nadobudnutí účinnosti Charty (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 34).
- 21 V prejednávanej veci z informácií uvedených v návrhoch na začatie prejudiciálneho konania, ktoré boli potvrdené tak niektorými skutočnosťami v spise, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, ako aj talianskou vládou na pojednávaní pred Súdnym dvorom, vyplýva, že daňové sankcie, o ktoré ide vo veci samej, boli uložené dvom spoločnostiam s právnou subjektivitou, konkrétne S.A. COM Servizi Ambiente e Commercio a Evoluzione Maglia, zatiaľ čo trestné konania, o ktoré ide vo veci samej, sa vedú proti fyzickým osobám M. Orsimu a L. Baldettimu.
- 22 Ako uviedol generálny advokát v bode 36 svojich návrhov, je zrejmé, že v oboch trestných konaniach, o ktoré ide vo veci samej, sa daňové peňažné sankcie a trestné stíhania vzťahujú na rozličné osoby, konkrétne vo veci C-217/15 na spoločnosť S.A. COM Servizi Ambiente e Commercio, na ktorú sa vzťahuje daňová sankcia, a M. Orsiho, proti ktorému sa vedie trestné konanie, a vo veci C-350/15 na spoločnosť Evoluzione Maglia, ktorej sa uložila daňová sankcia, a L. Baldettiho, proti ktorému sa začalo trestné konanie, v dôsledku čoho podmienka uplatnenia zásady *ne bis in idem*, podľa ktorej sa posudzovaná sankcia a posudzované stíhanie musia vzťahovať na tú istú osobu, zrejme nebola naplnená, čo však prislúcha preveriť vnútroštátnemu súdu.
- 23 V tejto súvislosti okolnosť, že M. Orsi a L. Baldetti sú trestne stíhaní za skutky, ktorých sa dopustili ako štatutárni zástupcovia spoločností, ktorým boli uložené daňové peňažné sankcie, nemôže spochybniť záver uvedený v predchádzajúcom bode.
- 24 Napokon v zmysle článku 52 ods. 3 Charty vzhľadom na to, že jej článok 50 obsahuje právo zodpovedajúce právu upravenému v článku 4 Protokolu č. 7 k EDLP, je potrebné zaručiť, že uvedený výklad článku 50 Charty nebude v rozpore s úrovňou ochrany zaručenou EDLP (pozri analogicky rozsudok z 15. februára 2016, N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, bod 77).
- 25 Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva pritom uloženie daňových ani peňažných sankcií nepredstavuje porušenie článku 4 Protokolu č. 7 EDLP, ak sa dotknuté sankcie týkajú právne rozdielnych fyzických alebo právnických osôb (ESLP, 20. mája 2014, Pirttimäki v. Fínsko, CE:ECHR:2014:0520JUD00353211, bod 51).
- 26 Keďže v rámci konaní, o ktoré ide vo veci samej, nebola splnená podmienka, že posudzovaná sankcia a posudzované stíhanie sa musia vzťahovať na tú istú osobu, nie je potrebné preskúmať ostatné podmienky uplatnenia článku 50 Charty.
- 27 V dôsledku toho je potrebné odpovedať na položenú otázku tak, že článok 50 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ako je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá umožňuje vedenie trestného stíhania za nezaplatenie DPH po právoplatnom uložení daňovej sankcie za ten istý skutok, ak sa táto sankcia uložila obchodnej spoločnosti s právnou subjektivitou, zatiaľ čo uvedené trestné stíhanie sa vedie proti fyzickej osobe.

O trovách

- 28 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Článok 50 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ako je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá umožňuje vedenie trestného stíhania za nezaplatenie dane z pridanej hodnoty po právoplatnom uložení daňovej sankcie za ten istý skutok, ak sa táto sankcia uložila obchodnej spoločnosti s právnou subjektivitou, zatiaľ čo uvedené trestné stíhanie sa vedie proti fyzickej osobe.

Podpisy